Robert Schuman Posztgraduális Tanulmányi Központ / Robert Schuman Centre for Advanced Studies (RSCAS)

Az Európai Közösségek hat állama 1972-ben alapította Firenze székhellyel az Európai Egyetemi Intézetet (European University Institute, EUI), azzal a céllal, hogy posztgarudális tudományos képzési és kutatási lehetőséget biztosítson PhD-hallgatóknak az európai országokat érintő, öt (jogi, történelmi, szociális, politikai és gazdasági) tudományterületen. Az RSCAS az Európai Egyetemi Intézet egyik mellék-, kiegészítő intézménye. 1992-ben alakult meg, azzal a céllal, hogy az európai integrációjával kapcsolatos interdiszciplináris és összehasonlító kutatások és egyéb tudományos tevékenység legmagasabb szintű központjává váljon.

A központ fő célkitűzéseit négy pontban lehet összefoglalni: magas szintű kutatómunka folytatása; egyéb kutatóközpontokkal történő együttműködés; kutatási lehetőség biztosítása fiatal ösztöndíjasok számára, és a gyakorlati világgal folytatott párbeszéd előmozdítása.

Az RSCAS az EUI Firenzéhez közeli Convento di San Domenicóban működik, illetve vannak még épületei a Villa Malafrascában.

Az RSCAS politikai tekintetben függetlennek tekinthető, hiszen főintézménye, az EUI 1972. évi alapításakor úgy döntöttek létrehozói, hogy nem vonják az intézményt az Európai Közösségek közvetlen felügyelete alá, így független intézetként nyithatta meg kapuit 1976-ban az első kutatói előtt. A központ függetlenségét továbbá az is biztosítja, hogy a működéséhez szükséges költségvetés is több forrásból származik (EU-s programok, nemzeti támogatások, alapítványi és vállalkozási támogatások).

A központ igazgató bizottságát két külső tag (Brigid Laffan a Dublini Európai Intézet Jean Monnet professzora és Loukas Tsoukalis, Hellenic Foundation of European and Foreign Policy kutatója), az EUI tanszékeinek egy-egy képviselője, az EUI-kutatók egy képviselője, a posztdoktoranduszok közösségének egy képviselője, az EUI elnöke, az EUI főtitkára, az EUI tudományos részlegének vezetője és az RSCAS igazgatója (2006-tól Stefano Bartolini). A bizottság évente két ülést tart, amelyek során meghatározzák az RSCAS tevékenységét és vezérelveit. Munkatársai között vannak még társult tagok, akik az EUI valamely tanszékén tanítanak, részidős professzorok, kutató ösztöndíjasok és asszisztensek, posztdoktoranduszok és vendégösztöndíjasok.

A központban kiterjedt kutatómunka folyik, illetve otthont ad különböző munkacsoportoknak és ad hoc kezdeményezéseknek. A kutatói tevékenység egy sor központi téma körül csoportosul, illetve folyamatosan alkalmazkodik az európai integráció és az EU bővülése során felmerülő kihívásokhoz.

A központi témák: az EU intézmények, kormányzás és demokrácia, migráció, gazdasági- és monetáris politika, versenypolitika és piacszabályozás, energiapolitika; nemzetközi és transznacionális kapcsolatok. Az RSCAS kutatómunkájának eredményeit monográfiákban, tanulmányokban és kutatási jelentésekben teszik közzé.

Az EU intézmények, kormányzás és demokráciakutatási terület három fő egységből áll. Az első pillér (**i**ntézmények) főként az EU intézményi és alkotmányos reformjára fókuszál. Az EU **a**lkotmánytervezet bukása óta erre a területre jelentős hangsúlyt fektetnek a **k**özpontban, mivel egyik célkitűzésük, hogy alternatív megoldásokkal álljanak elő az EU intézményi reformját illetően. A második pillér (kormányzás) új kormányzati formák kidolgozásával foglalkozik. E kutatási terület középpontjában a NEWGOV páneurópai projekt áll. A

harmadik pillér (demokrácia) az európai demokráciával foglalkozik, illetve a kutatók különleges figyelmet fordítanak az állampolgárok részvételére az EU-s intézményekben. A kutatási eredmények egy részét.

Az RSCAS migrációval foglalkozó részlege az egyik legjelentősebb kutatási egység. Közgazdászok, demográfusok, jogászok, politológusok és szociológusok dolgoznak együtt, hogy az EU-t érintő népmozgásokat értelmezzék és interpretálják. Számos projekt van jelenleg is folyamatban, ezek közül a legjelentősebbek.

A gazdasági és monetáris politikával foglalkozó részleg első kutatási területe a nemzetközi pénzügyi rendszer. A fő hangsúlyt természetesen az EMU-ra helyezik. A második témakör a gazdasági stabilitás, a kutatók főként a fiskális és monetáris politikák tervezésén és az országok gazdasági fejlődésének megfigyelésén dolgoznak. A harmadik témakör a kutatásai a közpolitikákkal foglalkoznak. Fontos résztémák az adózás, a jóléti juttatások és a nyugdíjrendszerek kérdései.

Versenypolitika és piacszabályozás kutatási témakörnél jelenleg a legnagyobb figyelem az energia-politikára és az energiakereskedelemre irányul. Az RSCAS-nek ez viszonylag új kutatási területe. A kutatók a nemrég elindított Loyola de Palacio Energy Policy Programme keretein belül analitikus tanulmányokat készítenek az energiagazdálkodás, energia-jog, energiaszabályozás, energia-geopolitikák, energiaforrások, energia és környezet, energiaellátás-védelem és energia-liberalizáció és az energiapiac-szabályozás témákban.

Az EU egyre meghatározóbb szereplője a nemzetközi életnek. A tagállamok külpolitikái nagyban befolyásolják a környező és távolabbi országok életét. Ezért az utóbbi években az RSCAS nemzetközi kapcsolatokkal foglalkozó részlege a következő területekre fókuszál: a globális kereskedelmi rendszer, az európai kül- és biztonságpolitikák, az EU mint nemzetközi szereplő és a szomszédság-politikák. Ezeken kívül ez a részlege természetesen a transzatlanti kapcsolatokra is koncentrál. Ezért indították el a Transatlantic Programme-ot, amelynek keretein belül amerikai ösztöndíjasok vehetnek részt a kutatómunkákban. Továbbá folyamatban van a Mediterranean Programme, mely az EU és a mediterrán térség és közel-keleti országok kapcsolataira koncentrál. A program fő célja, hogy elősegítse a párbeszédet az európai, közel-keleti és észak-afrikai országok kutatói között. Egy másik kezdeményezés, a Security Working Group,amely olyan területeken végez kutatásokat, mint: kapcsolat biztonság és demokrácia között; katonai stratégiák; a globalizáció hatása a katonai erőre és antiterrorista politikák.

Az RSCAS a fentieken kívül házigazdája az évente megrendezett Európai Fórumnak, amely során az EUI ösztöndíjasai és egyéb elismert kutatóintézetek kutató-ösztöndíjasai vitatnak meg egy-egy kivételes fontosságú témát. A 2007-2008-as fórumon a politikai erőszak és terrorizmus témája volt a középpontban.

Az RSCAS két nagy posztdoktoráns ösztöndíjprogramnak (a Marie Curie és a Jean Monnet programoknak) ad otthont, valamint magán- és közfinanszírozású ösztöndíjprogramokat is fogad.

A központban dolgozó kutatók rendelkezésére áll az EUI rendkívül jól felszerelt könyvtára, amely hozzávetőlegesen 3000 folyóiratot, 70000 tudományos jelentést és félmillió könyvet őriz. Szintén az intézetben található az EU Történeti Levéltára, amely számos jelentős európai személyiség személyes dokumentumait is tartalmazza. Ezen kívül a kutatók rendelkezésére áll az EUI Nyelvi Központja, ahol francia, angol, német, olaz és spanyol nyelveken készítik fel a központ munkatársait hivatalos nyelvvizsgákra.

(Petőcz Péter)

Források

- RSCAS 2008-9 Brochure - 2008 European University Institute
- http://www.ist-world.org
- http://www.iue.it/RSCAS/
- http://www.iue.it/About/